

Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto

03.07.2025

Oikeusministeriö

VN/19873/2023

Rajavartiolaitoksen lausunto työryhmän mietintöön syyteneuvottelun käyttöalan laajentamisesta

Oikeusministeriö on pyytänyt Rajavartiolaitokselta lausuntoa työryhmän mietintöön syyteneuvottelun käyttöalan laajentamisesta.

Rajavartiolaitos on esitutkintalaissa tarkoitettu esitutkintaviranomainen, jonka toimivallasta rikosten paljastamiseen, selvittämiseen ja estämiseen säädetään laissa Rajavartiolaitoksen rikostorjunnasta (108/2018). Rajavartiolaissa (578/2005) säädetään Rajavartiolaitoksen toiminnan alueellista kohdentumisesta. Rajavartiolaitos toimii siellä, missä se on rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi, rajavalvonnan suorittamiseksi taikka rajavartiolaitokselle säädettyjen sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävien suorittamiseksi perusteltua.

Työryhmä ehdottaa mietinnössään, että syyteneuvottelun soveltamisalaan lisätään törkeä huumausainerikos, törkeä ryöstö ja törkeä ihmiskauppa. Seuraamusten osalta neuvotella voisi myös yhteisösakosta ja liiketoimintakiellosta sekä rikoshyödyistä tilanteessa, jossa syyttäjän vaatimus rikoshyödyn määrästä ylittää asianomistajan vahingonkorvausvaatimuksen. Syyteneuvottelumenettelyn osalta työryhmä ehdottaa, että viranomaisille asetetaan selkeämpi velvollisuus arvioida syyteneuvottelun edellytyksiä yksittäistapauksessa, mahdollistetaan syyteneuvottelun aloittaminen muutoksenhakuasteessa, pidennetään tunnustamisoikeudenkäyntien järjestämisen määräaika 30 päivästä 60 päivään, lisätään asianosaisten oikeuksia koskeviin ilmoituksiin maininta syyteneuvottelusta, lisätään seuraamuskannanottojen informatiivisuutta ja luovutaan erillisestä esitutkinnan aikaisesta tunnustamismenettelystä. Lisäksi työryhmä ehdottaa viranomaisohjeistuksen lisäämistä, koulutuksen järjestämistä ja tietojen tarjoamista syyteneuvottelusta viranomaisten verkkosivuilla.

Mietinnön säädöskohtaisissa perusteluissa (sivu 112) todetaan: " Koska esitutkintaa ei ole tarkoituksenmukaista päättää ennen kuin syyteneuvottelu on saatettu onnistuneesti loppuun, asiasta ei myöskään laadita tässä vaiheessa lopullista esi-

tutkintapöytäkirjaa. Sen sijaan epäillylle ja tuomioistuimelle tulee toimittaa esitutkintaviranomaisen syyteneuvottelun kannalta merkityksellisenä pitämä materiaali. Tämä tarkoittaa, että ennen tuomioesityksen allekirjoittamista epäillylle on luovutettava siihen asti kertynyt häntä itseään koskeva, syyttäjän ja tutkinnanjohtajan merkityksellisenä pitämä esitutkinta-aineisto syyteneuvottelun kohteena olevista rikoksista. Tämä tarkoittaisi, että rikosasian kannalta merkityksetöntä materiaalia ei tarvitse luovuttaa. Käytännössä puolustus todennäköisesti haluaa saada nähtäväksi esitutkintamateriaalin jo ennen neuvottelujen käynnistämistä arvioidakseen syyteneuvottelun kannattavuutta"

Rajavartiolaitoksen näkemyksen mukaan esitutkintaviranomaisen on yhteistyössä syyttäjän kanssa arvioitava, miltä osin esitutkintamateriaalia esitetään ennen syyteneuvottelun käynnistämistä. Syyteneuvottelusta ei voi muodostua menettelyä, jolla luodaan avoin pääsy esitutkintamateriaaliin.

Rajavartiolaitos arvioi, että esitutkintavaiheessa aloitettavalla syyteneuvottelulla voidaan saavuttaa merkittäviä prosessiekonomisia säästöjä. Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan painopisteenä on kansainvälinen rajat ylittävä rikollisuus, laajojen kansainvälisten ja pitkäkestoisten esitutkintojen kustannukset voivat nousta hyvin suuriksi. Rajavartiolaitos haluaakin korostaa rikoksesta epäillyn omaaloitteisuutta asiansa selvittämisessä syyteneuvottelun mahdollistamiseksi ja kustannussäästöjen aikaan saamiseksi.

Rajavartiolaitos kannattaa työryhmän esityksiä ja uskoo, että niiden avulla olisi saavutettavissa syyteneuvottelun käyttöalan laajentamiselle asetetut tavoitteet prosessien nopeuttamisesta ja sujuvoittamisesta.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Tom Hanén

Apulaisosastopäällikkö
Kommodori

Tomi Kivenjuuri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 03.07.2025 klo 10:41.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

JAKELU

Oikeusministeriö

TIEDOKSI

Poliisihallitus
SM / Poliisiosasto
RVLE / Oikeudellinen osasto